

NYA KIRUNA - EN INKLUDERANDE STAD

2018-05-30

Av: Nationell samverkan innovationsplattformarna

Innovationsplattform Kiruna har startat en förstudie inom tillgänglighetsdesign – en processmodell för öppna, tillgängliga och hållbara städer. Projektet utgår från Kirunas stadsomvandling och syftar till att åstadkomma en inkluderande stad.

Projektet Innovationsplattform Kiruna som Kiruna kommun driver mellan 2016-2019 syftar till att arbeta med olika typer av hållbara innovationer inom stadsomvandlingen och därmed skapa ett nytt arbetssätt och nya metoder för Kiruna kommun. Inom det projektet har man inlett ett arbete med normkritik. Förstudien *Tillgänglighetsdesign – processmodell för öppna, tillgängliga och hållbara städer* finansieras av Vinnova för Innovationsplattform Kiruna.

”Invånare i en stad är alla olika och de offentliga miljöerna, platserna och byggnaderna är till för alla, oavsett kön, ålder, bakgrund eller eventuella funktionsnedsättningar. Innovationen i projekt syftar till att väsentligt förändra och bredda angreppssättet för stadsutveckling med avseende på planprocesser.”

Syftet med projektet är att åstadkomma tillgängliga, öppna och inkluderande städer med utgångspunkt i Kirunas stadsomvandling. Den genomförs tillsammans med forskare på Research Institutes of Sweden (RISE) och Luleå Tekniska Universitet. Förstudien ska sedan användas för att utveckla principerna för processmodell för tillgänglighetsdesign som passar för hållbara städers planeringsprocesser. Kirunas stadsomvandling används som utgångspunkt och – i en förlängning – som ett konkret fall.

Det är viktigt att nya Kiruna blir tillgängligt och öppet för alla. Tillgänglighetsdesign handlar om att beakta olika gruppers behov, möjligheter och begränsningar i en stad. Till exempel hur lätt det är att nyttja stadens platser och lokaler. En stad ska till exempel inte begränsa någon med funktionsvariation.

Åsa Wikberg Nilsson

Det handlar också om trygghet på offentliga platser. Platser ska inte vara dåligt belysta eller skymda. Invånare i en stad är alla olika och de offentliga miljöerna, platserna och byggnaderna är till för alla, oavsett kön, ålder, bakgrund eller eventuella funktionsnedsättningar. Innovationen i projekt syftar till att väsentligt förändra och bredda angreppssättet för stadsutveckling med avseende på planprocesser. Att åstadkomma en mer inkluderande stad byggd utifrån funktionella, sociala och emotionella behov. Åsa Wikberg Nilsson på Luleå Tekniska Universitet är projektledare och expert på design och normkreativ innovation.

– Vi ifrågasätter termen ”normal”. Det är faktiskt ett ord som utesluter människor både fysiskt och socialt. Dessutom är

det ett ord som per automatik skapar en motsats – det som anses ”avvikande”. I förstudieprojektet arbetar vi för att utveckla principer för tillgängliga, öppna och inkluderande städer med utgångspunkt i Kirunas pågående stadsomvandling och med stöd av ett normkritiskt tillvägagångssätt, berättar Åsa Wikberg Nilsson.

Normkritik är ett begrepp som idag används allt oftare i Sverige. Det handlar om att utveckla förståelse, analysera och bredda normer som på olika sätt begränsar oss människor i vardagen.

För en person som sitter i rullstol blir staden mer svårtillgänglig. För en person med synnedbjudning kan det vara svårt att navigera på vissa ställen. Dessutom blir vi alla äldre och i och med det ökar oftast behovet av att någon faktiskt tänkt till kring hur staden ska fungera för att alla ska uppleva den som öppen och tillgänglig. Dagens planeringsprocesser betonar funktionsinriktade åtgärder. Men tillgänglighetsdesign handlar även om social och upplevelsebaserad inkludering, säger Åsa.

Ann-Christin Samuelsson

Målgruppen för projektet *Tillgänglighetsdesign* är de personer som planerar, leder, projekterar och anlägger den nya staden samt övriga berörda inom Kiruna kommun. Nyttan är inte bara för de som upplever sig utestängda eller exkluderade i dagens Kiruna, utan för alla som idag eller imorgon vill ha en stad som är öppen, tillgänglig och hållbar. Ann-Christin Samuelsson, tillväxtchef på Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar också i projektet.

– Jag hoppas att projektet ska bidra med metodstöd så att planering och utförande gynnar alla människors olika behov av det offentliga rummet, i miljön på arbetsplatsen och i boendemiljön, säger Ann-Christin.

Ett samhälle som är inkluderande och tillgängligt skapar förutsättningar för delaktighet, självständighet, jämlikhet och jämställdhet. En smart stad bidrar till en långsiktigt hållbar stad. Den måste effektivt möta dagens utmaningar samtidigt som den uppfyller behoven hos kommande generationer med avseende på sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter.